Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Дырэктар
Інстытута журналістыкі
___________________С.В. Дубовік
__26._06.__2012 г.
Рэгістрацыйны №УД-_І-023_/р.

КУРС ПА ПРОФІЛІ
"КАНФЕСІЙНЫ ДРУК У БЕЛАРУСІ"

Вучэбная праграма для спецыяльнасцей:

1-23 01 08-01 – Журналістыка (друкаваныя СМІ)

Факультэт	журналістыкі Інстытута журналістыкі	
Кафедра	гісторыі журналістыкі	
Курс	4	
Семестр	7	
Лекцыі	10	Экзамен
Практычныя (семінарскія)	14	Залік
КСР	2	Курсавая работа -
Усяго аўдыторных гадзін па дысцыпліне	26	Форма атрымання вышэйшай адукацыі дзённая
Усяго гадзін па дысцыпліне	46	

Складальнік Говін С.В.

2012 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове вучэбнай праграмы “Канфесійны друк у Беларусі” для студэнтаў спецыяльнасці “Журналістыка (друкаваныя СМІ)”, зацверджанай 03.11. 2011 г. (рэгістрацыйны № УД-І-03/баз.).

Разгледжана і рэкамендавана да зацвярджэння кафедрай гісторыі журналістыкі _15.06.2012_ пратакол № _11_

Загадчык кафедры

_____________ П.Л. Дарашчонак

Ухвалена і рэкамендавана да зацвярджэння вучэбна-метадычнай камісіяй Інстытута журналістыкі БДУ _25.06.2012_ пратакол № _10_

Старшыня

_____________ В.М. Самусевіч

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Сёння роля рэлігіі ў духоўным, культурным, асветным, патрыятычным выхаванні чалавека ўзрастае, а канфесійныя СМІ – перыёдыка, радыё, тэлепраграмы, інфармацыйная служба, Інтэрнет – дапамагаюць канфесіям у гэтай удзячнай рабоце. Курс “Канфесійны друк у Беларусі” распрацаваны для таго, каб пазнаёміць студэнтаў Інстытута журналістыкі БДУ з культавымі асаблівасцямі канфесій, у першую чаргу – хрысціянскіх, станаўленнем і развіццём і сучасным станам іх перыёдыкі, яе тэматыкай, жанравымі і стылітстычнымі асаблівасцямі. Асваенне курса дае магчымасць выпускнікам Інстытута журналістыкі працаваць не толькі ў свецкіх выданнях, але і ў канфесійных. Курс дае магчымасць студэнтам пазнаёміцца і з такімі тэмамі як “Рэлігія, канфесійны друк і ўлады, іх узаемаадносіны ў Рэспубліцы Беларусь”, “Нетрадыцыйныя рэлігіі на Беларусі (дэструктыўныя секты) і іх выданні”, “Рэлігія і атэізм на Беларусі”.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛА

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

<table>
<tr><th rowspan="3">№</th><th rowspan="3">Тэма</th><th colspan="4">Колькасць аўдыторных гадзін</th></tr>
<tr><th rowspan="2">усяго</th><th colspan="3">У тым ліку</th></tr>
<tr><th>лекцыі</th><th>семін. заняткі</th><th>КСР</th></tr>
<tr><td></td><td>Канфесійны друк у Беларусі</td><td>26</td><td>10</td><td>14</td><td>2</td></tr>
<tr><td>1.</td><td>Уводзіны. Рэлігія, канфесійны друк і ўлады, іх узаемаадносіны ў Рэспубліцы Беларусь</td><td></td><td>2</td><td>2</td><td></td></tr>
<tr><td>2.</td><td>Праваслаўная канфесія і яе СМІ. Хрысціянства, яго ўзнікненне і развіццё. Падзел хрысціянства. Праваслаўная царква як дзяржаўная канфесія</td><td></td><td>2</td><td>2</td><td>2</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Выдавецкая дзейнасць каталіцкай канфесіі ў Беларусі</td><td></td><td>2</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Беларускія уніяты (грэка-каталікі) і іх перыядычныя выданні</td><td></td><td rowspan="7">2</td><td rowspan="2">2</td><td></td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Выдавецкая дзейнасць Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Іудзеі на Беларусі і іх друк</td><td></td><td rowspan="2">2</td><td></td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Іслам на Беларусі і яго СМІ</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Будысты на Беларусі і іх выданні</td><td></td><td rowspan="3">2</td><td></td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Пратэстанства на Беларусі і яго выдавецкая дзейнасць</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Нетрадыцыйныя рэлігіі на Беларусі (дэструктыўныя секты) і іх выданні</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>11.</td><td>Рэлігія і атэізм на Беларусі. Заключэнне</td><td></td><td>2</td><td>2</td><td></td></tr>
</table>

Уводзіны

Роля царквы і яе друку ў жыцці грамадства. Структура, функцыі і тыпы рэлігіі. Улады, царква, канфесійны друк і іх узаемаадносіны. Канфесіі і іх сродкі масавай інфармацыі ў Рэспубліцы Беларусь.

Тэма I. Рэлігія, канфесійны друк і ўлады, іх узаемаадносіны ў Рэспубліцы Беларусь

Закон Рэспублiцы Беларусь «Аб свабодзе веравызнання i рэлігійных арганізацыях» (1993 г.) з дапаўненнямі (1995 г.). Канфесіі, іх СМІ ў дзяржаўным перыядычным друку, аўдыёвізуальных СМІ, Інтэрнэце. Перадачы Беларускага радыё для веруючых.

Тэма II. Праваслаўная канфесія і яе СМІ. Хрысціянства, яго ўзнікненне і развіццё. Падзел хрысціянства. Праваслаўная царква як дзяржаўная канфесія

Узнікненне перыядычных выданняў рускай праваслаўнай царквы. «Епархиальные ведомости» як тып выдання ў Паўночна-Заходнім краі. Стаж выдавецкай справы РПЦ на Беларусі ў 20 – на пачатку 90-хх гг. ХХ стагоддзя. СМІ рускай праваслаўнай царквы ў Заходняй Беларусі. Выданні праваслаўнай канфесіі ў гады Айчыннай вайны. Перыёдыка РПЦ у замежжы.

Выданні РПЦ у Рэспубліцы Беларусь. Аднаўленне выдання «Епархиальных ведомостей». Стварэнне газеты «Царкоўнае слова». Выхад перыядычных выданняў епархій, манастыроў, братстваў, прыходаў, прыватных асоб у Беларусі – «Ступені» (Мінск), «Верую» (Бабруйск), «Христианская жизнь» (Мінск), «Духовный вестник» (Брэст), «Православный вестник» (Гродна), «Преображение» (Слуцк), «Тайна души» (Брэст).

Ідэйна-тэматычны змест перыядычных выданняў Беларускай праваслаўнай царквы.

Тэма Ш. Выдавецкая дзейнасць каталіцкай канфесіі ў Беларусі

Станаўленне і развіццё каталіцкага друку ў Беларусі. Газета «Беларуская крыніца» («Крыніца») – выданне БХД. Каталіцкая царква і яе выданні на Беларусі ў 20–90-я гг. ХХ стагоддзя. Каталіцкая прэса ў Заходняй Беларусі. Выданні беларускіх католікаў у эміграцыі. Каталіцкая перыёдыка ў гады Айчыннай вайны.

Аднаўленне каталіцкай прэсы ў Рэспубліцы Беларусь. Часопісы «Ave Maria», «Вера і жыццё», бюлетэнь «Каталіцкія навіны», выданні «Слова жыцця» (Гродна), «Дыялог» (Баранавічы). Выданне касцёла для дзяцей «Маленькі рыцар Беззаганнай». Ідэйна-тэматычны змест перыядычных выданняў каталіцкай канфесіі.

Тэма IV. Беларускія уніяты (грэка-католікі) і іх перыядычныя выданні

Беларускія уніяты і іх друк. Гісторыя і развіццё. Беларускія уніяты ў царскай Расіі. Уніяты ў БССР і Заходняй Беларусі. Друк беларускіх уніятаў у час Айчыннай вайны. Уніяты беларускай дыяспары. Пытанні уніяцкай царквы на старонках часопіса «Унія».

Беларускія уніяты і іх СМІ сёння. Выданні «Молись за нас» (Мінск), «Царква» (Брэст), іх ідэйна-тэматычны змест.

Тэма V. Выдавецкая дзейнасць Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы

Станаўленне і развіццё БАПЦ у Рэспубліцы Беларусь. Беларуская аўтакефальная праваслаўная царква ў замежжы. Выданні БАПЦ, іх ідэйна-тэматычны змест.

Тэма VI. Іудзеі на Беларусі і іх друк

Станаўленне і развіццё іудаізму ў Беларусі. Іудаізм у Паўночна-Заходнім краі. Іудаізм у БССР. Іудаізм у Рэспубліцы Беларусь.

Пытанні рэлігіі ў выданнях беларускіх яўрэяў – «Авив», «Мезуза» (Мінск), «Берега», «Мишпоха» (Віцебск).

Тэма VII. Іслам на Беларусі і яго СМІ

Гісторыя станаўлення і развіцця ісламу, яго традыцый і звычаяў. Мінулае і сёння іслама на Беларусі. Квартальнік «Байрам» – выданне, прысвечанае беларускім ісламістам. Гісторыя стварэння часопіса. Яго ідэйна-тэматычны змест.

Тэма VIII. Будысты на Беларусі і іх выданні

Распаўсюджванне будызму на Беларусі. Яго сучасны стан у Рэспубліцы Беларусь. Выдавецкая дзейнасць будыстаў на Беларусі.

Тэма IX. Пратэстанства на Беларусі і яго выдавецкая дзейнасць

Узнікненне пратэстанцтва, яго станаўленне на Беларусі. Евангельскія хрысціяне – баптысты. Хрысціяне веры евангельскай (пяцідзесятнікі). Адвентысты сёмага дня. Сведкі Іеговы. Выданні пратэстантаў «Благодать», «В начале» (Мінск), «Колокол – The Bell» (Полацк), «Хорошая новость» (Мінск), «Крыніца жыцця» (Кобрын), «Свет истины» (Светлагорск). Ідэйна-тэматычны змест перыядычных выданняў беларускіх пратэстантаў.

Тэма X. Нетрадыцыйныя рэлігіі на Беларусі (дэструктыўныя секты) і іх выданні

Рэлігійна-містычны характар нетрадыцыйнай рэлігіі на Беларусі, іх ваяўнічасць і агрэсіўнасць. Выдавецкая дзейнасць прадстаўнікоў нетрадыцыйнай рэлігіі ў Рэспубліцы Беларусь.

Тэма XI. Рэлігія і атэізм на Беларусі

Супрацьстаянне рэлігійных канфесій на Беларусі і атэістычных суполак. Палеміка паміж імі ў рэлігійным і свецкім друку.

Заключэнне

Роля рэлігійных канфесій і іх СМІ ў выхаванні асобы ў сённяшняй Рэспубліцы Беларусь. Развіццё рэлігійных друкаваных органаў, аўдыёвізуальных сродкаў, інтэрнетаўскіх праграм на Беларусі на пачатку XXI стагоддзя.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЫСЦЫПЛІНЫ

<table>
<tr><th rowspan="2">№ раздзела, тэмы, занятка</th><th rowspan="2">Назва раздзела, тэмы занятка;
Пералік вывучаемых пытанняў</th><th colspan="4">Колькасць аўдыторных гадзін</th><th rowspan="2">Матэрыяльнае забеспячэнне занятка (нагляднія, метадычныя дапаможнікі і інш.)</th><th rowspan="2">Літаратура</th><th rowspan="2">Форма кантролю ведаў</th></tr>
<tr><th>Лекцыі</th><th>Практычныя заняткі</th><th>Лабараторныя заняткі</th><th>КСР</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>6</td><td>7</td></tr>
<tr><td>1.</td><td>Уводзіны. Рэлігія, канфесійны друк і ўлады, іх узаемаадносіны ў Рэспубліцы Беларусь</td><td>2</td><td>2</td><td></td><td></td><td>1,2</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>2.</td><td>Праваслаўная канфесія і яе СМІ. Хрысціянства, яго ўзнікненне і развіццё. Падзел хрысціянства. Праваслаўная царква як дзяржаўная канфесія</td><td>2</td><td>2</td><td></td><td>2</td><td>1,4</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Выдавецкая дзейнасць каталіцкай канфесіі ў Беларусі</td><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td>1,5,10</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Беларускія уніяты (грэка-каталікі) і іх перыядычныя выданні</td><td rowspan="7">2</td><td rowspan="2">2</td><td></td><td></td><td>1,8</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Выдавецкая дзейнасць Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы</td><td></td><td></td><td>1,10</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Іудзеі на Беларусі і іх друк</td><td rowspan="2">2</td><td></td><td></td><td>1,3</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Іслам на Беларусі і яго СМІ</td><td></td><td></td><td>1,3</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Будысты на Беларусі і іх выданні</td><td rowspan="3">2</td><td></td><td></td><td>1,3</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Пратэстанства на Беларусі і яго выдавецкая дзейнасць</td><td></td><td></td><td>1,3</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Нетрадыцыйныя рэлігіі на Беларусі (дэструктыўныя секты) і іх выданні</td><td></td><td></td><td>1,3</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>11.</td><td>Рэлігія і атэізм на Беларусі. Заключэнне</td><td>2</td><td>2</td><td></td><td></td><td>1,7</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Усяго</td><td>10</td><td>12</td><td></td><td>2</td><td></td><td></td><td>залік</td></tr>
</table>

ПРЫКЛАДНЫ ПЕРАЛІК ПЫТАННЯЎ ДА ЗАЛІКУ

1. Дзяржава, улады, канфесіі і іх сродкі масавай інфармацыі ў Рэспубліцы Беларусь.
2. Беларуская праваслаўная царква і яе сродкі масавай інфармацыі.
3. Сродкі масавай інфармацыі каталіцкай царквы ў Буларусі.
4. Беларуская грэка-каталіцкая царква і яе сродкі масавай інфармацыі.
5. Выдавецкая дзейнасць Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы.
6. Пратэстанты ў Беларусі і іх сродкі масавай інфармацыі.
7. Іудаісты ў Беларусі і іх выдавецкая дзейнасць.
8. Сродкі масавай інфармацыі ісламскіх вернікаў у Беларусі.
9. Будысты ў Беларусі і іх выданні.
10. Індуізм і яго распаўсюджванне ў Беларусі.
11. Выдавецкая дзейнасць нетрадыцыйных рэлігійных аб’яднанняў у Беларусі.
12. Атэісты ў Беларусі і іх сродкі масавай інфармацыі.

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная:

1. Говін, С. В. Канфесійны друк у Беларусі: вучэб.-метад. комплекс. – Мінск, 2008.

Дадатковая:

1. Адзіночанка, В. А. Рэлігіязнаўства. – Мінск, 2001.
2. Верашчагіна, А. Гісторыя канфесій у Беларусі: мінулае і сучаснасць. – Мінск, 2000.
3. Верашчагіна, А., Гурко, А. Гісторыя канфесій на Беларусі ў другой палове ХХ стагоддзя. – Мінск, 1999.
4. Грыгор’ева, В., Завальнюк У., Навіцкі, У., Філатава, А. Канфесіі на Беларусі (канец XVIII–XX ст.). – Мінск, 1998.
5. Доктараў, У. Г. Пад гатычнымі скляпеннямі касцёла. – Мінск, 1975.
6. Закон РБ «Аб свабодзе веравызнання і рэлігійных арганізацыях».
7. Из истории свободомыслия и атеизма в Белоруссии. – Минск, 1978.
8. Канфесіі на Беларусі (канец XVIII–XX ст.). – Мінск, 1998.
9. Круглов, А. А. Основы религиоведения. – Минск, 2002.
10. Перыядычныя выданні канфесій, афіцыйных улад, партый і рухаў, прыватных асоб, асвятляючых пытанні рэлігіі, сект, атэізму.
11. Рэлігія і царква на Беларусі. Энцыклапедычны даведнік. – Мінск, 2001.
12. Современные секты в России. – Москва, 1995.